

เปรียบเทียบผลการรักษาอาการปวดไมเกรนระหว่าง
นวดราชสำนัก และแผ่นประคบสมุนไพร
ในคลินิกแพทย์แผนไทย
โรงพยาบาลเสถภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

นางเจียมจิตต์ ชูระกิจ
เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน
แพทย์แผนไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

- โรงพยาบาลเสลภูมิ เป็นโรงพยาบาลชุมชน
ขนาด 60 เตียง ตั้งอยู่อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- จากสถิติข้อมูลผู้ป่วยนอก ร้อยละ 50 พบว่าผู้รับบริการ
มีอาการปวดของระบบกล้ามเนื้อโดยเฉพาะกลุ่มโรค
ปวดศีรษะไมเกรน เกิดภาวะเครียดจากการทำงาน
ปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ส่งผลต่อการดำรง
ชีวิตประจำวัน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา(ต่อ)

- การแพทย์แผนไทย นวด ประคบ อบ ยาสมุนไพร เป็นทางเลือกหนึ่งของการดูแลสุขภาพ
- สอดคล้องแผนยุทธศาสตร์ชาติการพัฒนาภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทยฉบับที่1(พ.ศ. 2550-2554)จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองด้านสุขภาพให้เข้มแข็งเป็นระบบ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา(ต่อ)

- นโยบายรัฐบาลแผนยุทธศาสตร์ชาติการพัฒนาภูมิปัญญาไทย สุขภาพวิถีไทย ฉบับที่2 ขึ้น (2555-2559) อย่างต่อเนื่อง

สุขภาพดีเริ่มต้นที่นี่

เจ็บป่วยครั้งใดใช้ยาไทยก่อนไปหาหมอ
การแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก
ของชาติไทย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา(ต่อ)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง

“เปรียบเทียบผลการรักษาอาการปวดไมเกรนระหว่าง
นวดราชสำนักและแผ่นประคบสมุนไพร “

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา(ต่อ)

- นำผลที่ได้มาประเมินสภาวะสุขภาพร่างกาย
- การวางแผนป้องกันรักษาผู้ป่วย
- แนวทางการดูแลรักษาสุขภาพแบบพึ่งพาตนเองของประชาชน สามารถนำผลไปประยุกต์ใช้ในสถานบริการสาธารณสุขอย่างแพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์

- เปรียบเทียบผลการรักษาระหว่างนวดราชสำนักและแผ่นประคบสมุนไพรในผู้ป่วยที่มีอาการปวดไมเกรนโรงพยาบาลเสดภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
- ศึกษาความพึงพอใจ ในวิธีการรักษา

ขอบเขตการวิจัย

- ประชากรผู้รับบริการมารักษาอาการปวดไมเกรน
คลินิกแพทย์แผนไทยโรงพยาบาลเสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด
- เดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม พ.ศ.2558
- จำนวน 30 คน

นิยามศัพท์

การนวดเชลยศักดิ์ หมายถึง การนวดแบบสามัญชนมีการสืบทอดฝึกฝนแบบแผนการนวดตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

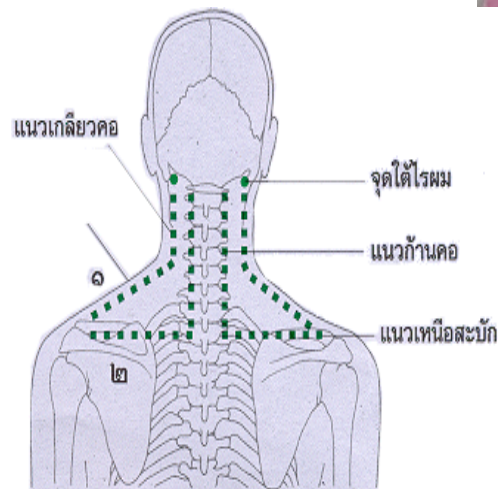
การนวดแบบราชสำนัก หมายถึง การนวดเพื่อถวายกษัตริย์ และเจ้านายชั้นสูงของราชสำนัก

อาการปวดศีรษะไมเกรน หมายถึง อาการปวดศีรษะต่อเนื่องนานเป็นวัน ๆ จนถึงเป็นสัปดาห์ หรือเป็นแรมเดือน โดยจะปวดพอรำคาญ หรือทำให้รู้สึกไม่สุขสบาย

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย
- การประคบสมุนไพร
- การนวดราชสำนัก

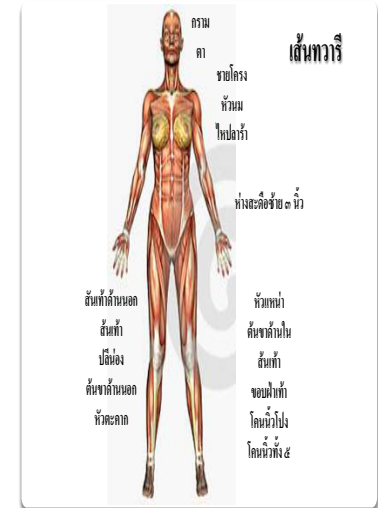
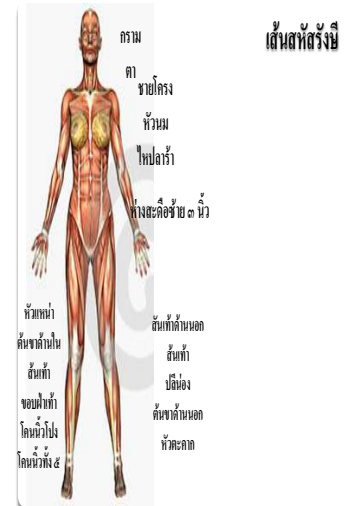
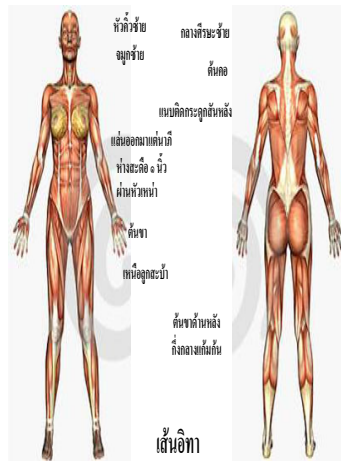

ทบทวนวรรณกรรม(ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ความรู้เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย

เส้นประธานสิบ

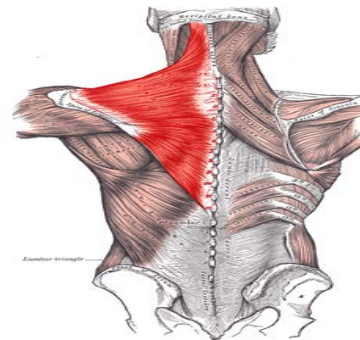
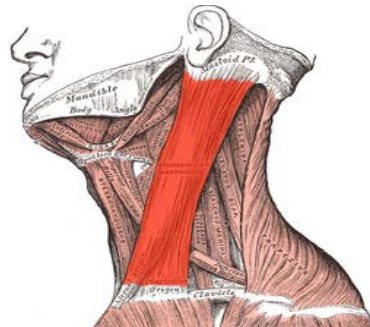
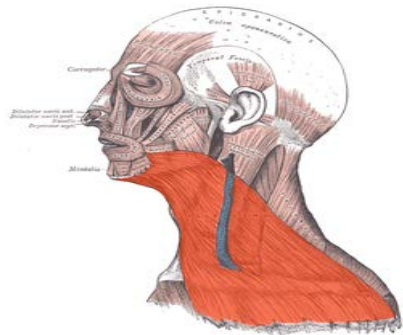
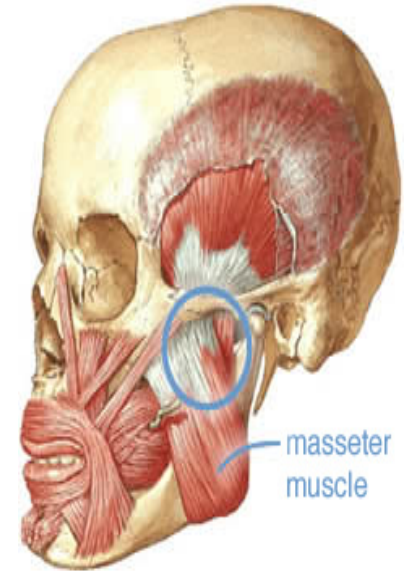

ทบทวนวรรณกรรม(ต่อ)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Anatomy Muscle ที่เกี่ยวข้อง

- ความรู้เกี่ยวกับโรคไมเกรน
- แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทบทวนวรรณกรรม(ต่อ)

รักษาด้วยการนวดราชสำนัก

- ช่วยลดความเจ็บปวดของกล้ามเนื้อ ,ข้อต่อ
- ช่วยลดอาการอักเสบของกล้ามเนื้อ ,ข้อต่อ
- ลดการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อ
- เพิ่มการไหลเวียนเลือดและเกิดการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

ทบทวนวรรณกรรม(ต่อ)

รักษาด้วยแผ่นประคบสมุนไพร

- ภาวะมีการหดรั้งของเนื้อเยื่อ
- ภาวะเจ็บปวดที่เกิดจากกล้ามเนื้อเกร็งตัว
- เพิ่มการยืดหยุ่นของเนื้อเยื่อพังผืด
- เพิ่มการกระตุ้นระบบประสาท
- เพิ่มการไหลเวียนของเลือด

กรอบแนวคิด

ตัวแปรต้น

- นวัตกรรมสำนัก
- แผ่นประกอบสมุนไพรร

ตัวแปรตาม

ลดอาการปวดไมเกรน

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยแบบกึ่งทดลอง

Quasi-experimental research

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ป่วยที่มีอาการปวดศีรษะไมเกรน
โรงพยาบาลเสถณุมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่าง

- สามารถทำกิจกรรมประจำวันได้ตามปกติ
- ไม่เป็นโรคที่ข้อห้ามในการนวดเช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง เป็นไข้
- ไม่เป็นปัญหาในการเดิน การมองเห็น ตาฟล้ามัว อาเจียน
- ห้ามหญิงมีครรภ์
- ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 30 คน (15 +15)

วิธีการศึกษา

ก่อนการทดลอง :อธิบายขั้นตอนการทำวิจัย

- เชิญตัวไปยินยอมเข้าร่วมวิจัย
- ชั่งน้ำหนัก, วัดส่วนสูง, วัดค่าความดันโลหิต
อัตราการเต้นของหัวใจ, วัดชีพจร

วิธีการศึกษา(ต่อ)

ก่อนการทดลอง :อธิบายขั้นตอนการทำวิจัย

- ตรวจร่างกายผู้ป่วย

ที่มีระดับความรู้สึกปวดจาก 0 – เต็ม 10

- จับฉลากเพื่อสุ่มการรักษา

วิธีการศึกษา (ต่อ)

Intervention แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1 จับฉลากได้ **นวดราชสำนัก**
ทำการรักษาโดยนวด

วันเว้นวันระยะเวลา 3 ครั้งใช้เวลา
ประมาณ 1 ชม.

ตามสูตรรักษาหัตถเวชกรรมไทย
(โรคลมปะกำง ชนิดไม่อาเจียน)

วิธีการศึกษา (ต่อ)

- กลุ่มที่ 2 จับฉลากได้การรักษาด้วย

แผ่นประคบสมุนไพร

ก่อนแปะนำแผ่นลงแช่ในน้ำมะขามเปียก
หรือน้ำอุ่นก่อน(เพิ่มปฏิกิริยา)แล้วนำไป
แปะประคบครั้งละ 20 นาที, ทำการรักษา
ติดต่อกัน 3 วันใช้เวลาประมาณ 1 ชม.

***ตำรับยาจากคัมภีร์ชวดาร

สรรพคุณ : บดพอกแก้ “โรคลมปะกั”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการประยุกต์การรักษาทางการแพทย์แผนไทยในผู้ป่วยที่ปวดศีรษะไมเกรนจากความเครียด
- ผลการรักษาที่ได้นำไปประยุกต์ และพัฒนาผลการรักษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ส่วน

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- ส่วนที่ 2 แบบประเมินการเจ็บปวดกล้ามเนื้อก่อนและ
หลังการรักษา โดยใช้ Visual analogue
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจ

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

- สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- สถิติวิเคราะห์ (Analytical statistic) ใช้ **Repeated measure anova**

ผลการศึกษา

ส่วนที่1 ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยนวดราชสำนักและใช้แผ่น
ประคบสมุนไพรเพื่อรักษาอาการปวดไมเกรน จำนวน 30 คน
จำแนกข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80, มีอายุ
ระหว่าง 25 – 35 ปี, ร้อยละ 30, มีระดับการศึกษาปริญญาตรี
ร้อยละ 43.3, มีสถานภาพคู่ ร้อยละ 76.7, ประกอบอาชีพรับ
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 50, มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
มากกว่า 5,001 บาท/เดือน ร้อยละ 66.7

ผลการศึกษา(ต่อ)

ส่วนที่ 2 แบบประเมินการเจ็บปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลังการรักษา โดยใช้ Visual analog

นวดราชสำนัก	ก่อนการรักษา	SD	หลังการรักษา	SD
ครั้งที่ 1	6.3	1.8	3.6	1.4
ครั้งที่ 2	5.5	1.5	2.5	1.0
ครั้งที่ 3	5.1	1.8	1.7	1.6
แผ่นประคบสมุนไพร	ก่อนการรักษา	SD	หลังการรักษา	SD
ครั้งที่ 1	7.3	1.3	4.2	1.2
ครั้งที่ 2	5.1	1.5	3.3	1.3
ครั้งที่ 3	4.9	1.8	2.2	2.4

ผลการศึกษา(ต่อ)

ผลเปรียบเทียบวิธีการรักษาอาการปวดไมเกรน ด้วยนวดราชสำนักและ
แผ่นประคบสมุนไพร

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Interce pt	3414.756	1	3414.756	560.81 8	.000
TX	10.756	1	10.756	1.766	0.195
	170.489	28	6.089		
		n=30			

ผลการศึกษา(ต่อ)

- ส่วนที่ 2 แบบประเมินการเจ็บปวดกล้ามเนื้อก่อนและหลังการรักษา โดยใช้ Visual analogue

จากการประมวลผลการเปรียบเทียบการรักษาอาการปวดไมเกรนด้วยการนวดราชสำนักและแผ่นประคบสมุนไพร เมื่อทดสอบค่าทางสถิติพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ **.05 (Sig.=0.195)**

ผลการศึกษา(ต่อ)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ รักษา นวดราชสำนัก		จำนวน (n=15)	ร้อยละ
	น้อย	0	0
	ปานกลาง	4	26.7
	มาก	4	26.6
	มากที่สุด	7	46.7
		15	100.0

ผลการศึกษา(ต่อ)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านความพึงพอใจ

ความพึงพอใจรักษา แผ่นประคบสมุนไพร		จำนวน (n=15)	ร้อยละ
	น้อย	0	0
	ปานกลาง	0	0
	มาก	2	12.0
	มากที่สุด	13	88.0
		15	100.0

สรุปผลการวิจัย

- ผลการเปรียบเทียบการรักษาอาการปวดไมเกรนด้วยการนวดราชสำนักและแผ่นประคบสมุนไพร เมื่อทดสอบค่าทางสถิติพบว่า**ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig.=0.195)**
- เห็นความแตกต่างจากผู้รับบริการมีความพึงพอใจที่เลือกการรักษาอาการปวดไมเกรนด้วยการใช้ **แผ่นประคบสมุนไพรในระดับมากถึงมากที่สุดเป็นจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 88**

อภิปรายผล

- การประยุกต์รูปแบบผลิตภัณฑ์ของแผ่นประคบสมุนไพรที่มีสรรพคุณแก้อาการปวดศีรษะไมเกรน แก้มวงเวียนน่าจะเหมาะสมและทำให้เกิดผลการรักษาที่ดีขึ้น
- สอดคล้องกับผลการศึกษาของกมล กมลรัตน์(2552: 74-82) การเปรียบเทียบผลของความร้อนระหว่างแผ่นประคบร้อนและลูกประคบสมุนไพรต่อการบรรเทาปวดและการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยา

ข้อเสนอแนะ

- เพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมวิจัย
- ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคคำแนะนำในการปฏิบัติตัว
- การใช้แผ่นประคบสมุนไพร เป็นภูมิปัญญาไทย ที่ควรส่งเสริมอนุรักษ์ไว้ ซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และยังเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ สามารถทำการทดลองนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาการทดลองต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

- น.พ อุติน รุ่งอุทัยศิริ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเสถภูมิ
- ดร.สมหมาย คชนาม
- ภก.ปิยะเชษฐ์ จตุเทิน
- ผู้ป่วยโรคไมเกรน
- คณะกรรมการวิชาการและวิจัย
- น.ศ.แพทย์แผนไทยบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ภาพกิจกรรม

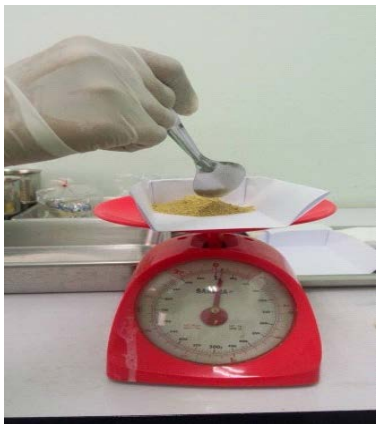
ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

ภาพกิจกรรม

นำเสนองานวิจัยต่อคณะกรรมการ

นำเสนอผลงานวิชาการ
งานมหกรรมแพทย์แผนไทยระดับเขต 7
ร้อยแก่นสารสินธุ์
ณ.ศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบคุณค่ะ...

รพ.เสตภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

